

Prawo UE dzieli się na:

I filar – integracja gospodarcza
Składa się z trzech wspólnot:

1. Wspólnota Europejska EWG
2. Europejska Wspólnota Węgla i Stali EWWiS
3. Europejska Wspólnota Energii Atomowej

II filar Wspólna Polityka Zagraniczna I Bezpieczeństwa

III filar Współpraca Sądowa I Policji w Sprawach Karnych

I filar:

- prawo wspólnotowe
- polityka wspólnotowa
- reguły konkurencji

Rynek wewnętrzny (art. 12 u. 2) – 4 swobody (niektórzy mówią o 6)

- 1) Swoboda przepływu towarów –
- 2) Osób - swobodny przepływ pracowników(5)
- 3) Usług kapitału – swobodny przepływ płatności bieżących (6)
- 4) swoboda przedsiębiorczości:
 - beneficjenci – osoby fizyczne
 - najemcy
 - przedsiębiorstwo a zwłaszcza spółki

Europejskie prawo spółek w ujęciu przedmiotowym to zespół norm pierwotnego i wtórnego prawa europejskiego służących funkcjonowaniu wspólnego rynku poprzez
- zagwarantowanie spółkom korzystania ze swobody przedsiębiorczości w rozumieniu art. 43 TWE
- integracja krajowego prawa spółek w stopniu koniecznym do funkcjonowania wspólnego rynku

Źródła prawa

Źródłami prawa nazywamy inaczej wszystkie akty prawne, zawierające konkretne przepisy. Źródła prawa są to zatem akty stanowione przez organy państwowe, które w treści swej zawierają normy prawne albo stanowią element niezbędny do odczytania obowiązującej normy prawnej. Dlatego też mówiąc o źródłach prawa w tym znaczeniu, określamy je najczęściej mianem aktów prawodawczych (normatywnych) tj. aktów, które w treści swej zawierają normy prawne lub ich części składowe.

Mówiąc o aktach prawodawczych takich jak np. ustawy, rozporządzenia lub uchwały, mamy na myśli dokumenty, w których te normy zostały zapisane. Źródła prawa są u nas w poważnym stopniu zróżnicowane. Nie jest to rzeczą przypadku. Różnego rodzaju akty normatywne stanowią pewien logicznie uporządkowany i wzajemnie powiązany system. Jest on uporządkowany według następujących dwóch uzupełniających się kryteriów podziału:

1. Kryterium podmiotowe, a więc podział doskonały w zależności od tego. Kto wydał dany akt normatywny.
2. Kryterium przedmiotowe - decyduje o usytuowaniu danego aktu normatywnego w systemie źródeł prawa według tego, co aktem tym może być regulowane. Dokonany na podstawie tych dwóch kryteriów podział systemu źródeł prawa polskiego pozwala nam określić pewną hierarchię aktów normatywnych.

HIERARCHIA ŹRÓDEŁ PRAWA

-KONSTYTUCJA

-USTAWY

-Umowy międzynarodowe

-Dekrety

-Rozporządzenia Rady Ministrów

-Uchwały Rady Ministrów

-Uchwały i zarządzenia

-Zarządzenia porządkowe rad narodowych ministrów

-Zarządzenia i zarządzenia porządkowe wojewodów, gmin oraz prezydentów miast

-Akty stanowione przez organy

-Akty z upoważnienia władzy państwowej organy administracji państwowej, ustawy stanowione przez organizacje społeczne.

Prawo pierwotne

Prawo pierwotne znajduje swoje odzwierciedlenie w art. 48 Traktatu z Maastricht.

Lista aktów prawa pierwotnego:

- traktaty założycielskie Wspólnot Europejskich i Unii Europejskiej
- umowy zawarte między państwami członkowskimi zmieniające i uzupełniające traktaty założycielskie
- traktaty akcesyjne
- ogólne zasady prawa Unii Europejskiej
- postanowienia Rady, gdy jej członkowie działają jako przedstawiciele państw członkowskich

Częścią prawa pierwotnego są również załączniki (w formie protokołów) dołączone do wyżej wymienionych umów. Nie mogą to być natomiast deklaracje i umowy (nie mają mocy wiążącej).

Prawo wtórne

Prawo wtórne znajduje swoje odzwierciedlenie w art. 249 TWE

Prawo wtórne jest tworzone przez instytucje Wspólnot na podstawie prawa pierwotnego. Składa się ono z ogromnej liczby aktów prawnych, z których każdy należy do jednej z pięciu kategorii:

- Rozporządzenia (Swoim charakterem zbliżone są do ustaw polskiego porządku prawnego, pełnią rolę ujednociającą przepisy prawa w krajach wspólnotowych UE, mają charakter wiążący, zasięg ogólny (adresatami mogą być zarówno państwa, jak i jednostki) oraz abstrakcyjny (dotyczą nieokreślonej liczby przypadków / sytuacji). Podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym UE. Każde rozporządzenie wchodzi w życie w terminie w nim zawartym. Obowiązują bezpośrednio, to znaczy, że nie wymagana jest dodatkowo transpozycja zawartego w rozporządzeniach prawa do krajowych porządków prawnych ani inne dodatkowe działanie legislacyjne. W praktyce do rozporządzeń dodawane są również akty wykonawcze. Władze krajowe mają obowiązek uchylenia wszelkich przepisów niezgodnych z treścią rozporządzenia oraz zakaz wydawania aktów prawnych niezgodnych z jego treścią. Dodatkowo państwa członkowskie nie posiadają żadnej swobody regulacyjnej w ramach wprowadzania / wykonywania postanowień zawartych w rozporządzeniu.)
- Dyrektywy (Mają charakter wiążący, zaś adresatami dyrektyw mogą być wyłącznie państwa członkowskie UE. Wiążą wyłącznie co do rezultatu, państwo członkowskie ma swobodę wyboru formy i środków implementacji danej dyrektywy. Dyrektywy podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym UE. Okres transpozycji podany jest każdorazowo w treści dyrektywy – na ogół wynosi od roku do 3 lat. W tym czasie państwa są zobowiązane do dostosowania prawa krajowego do założeń i postanowień dyrektywy. Transpozycja następuje poprzez przyjęcie przez odpowiednie organy prawodawcze danego państwa odpowiedniego aktu

prawnego, powszechnie obowiązującego (w polskim porządku prawnym rolę taką pełni ustawa). Obowiązek transpozycji dyrektywy jest jednym z podstawowych obowiązków ciążących na państwach członkowskich, w świetle art. 10 TWE, który ustanawia tzw. zasadę lojalności. Monitorem poprawnego transponowania oraz późniejszego przestrzegania praw zawartych w dyrektywach jest Komisja Europejska. Naruszenie zobowiązania pełnej i terminowej transpozycji dyrektywy może być podstawą wniesienia przez Komisję lub państwo członkowskie skargi do ETS o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom wspólnotowym. Wynikiem tego może być narzucona na dane państwo – naruszcziela sankcji finansowych lub możliwość wystąpienia z postępowaniem roszczeniowym przeciwko własnemu państwu przez osobę fizyczną lub osobę prawną (odpowiedzialność odszkodowawcza). Funkcją dyrektyw nie jest ujednolicanie krajowych porządków prawnych państw członkowskich, lecz ich harmonizowanie.)

- Decyzje (Swoim charakterem odpowiadają decyzjom wydawanym w polskim porządku prawnym. Decyzje mają charakter indywidualny i konkretny co oznacza, że każda z nich jest skierowana do ściśle określonego grona adresatów i dotyczą ściśle określonych spraw / sytuacji. Adresatami decyzji są przede wszystkim państwa członkowskie lub osoby prawne / fizyczne. Jeżeli decyzja jest adresowana do wszystkich państw członkowskich, wówczas podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym UE, jeżeli zaś skierowana jest do mniejszej liczby adresatów – podlega notyfikacji adresatom, do których jest skierowana.)
- Opinie (Nie mają mocy wiążącej, zawierają określone oceny, często stosowane w postępowaniu między instytucjami i organami wspólnot)
- Zalecenia (Nie mają mocy wiążącej, sugerują podjęcie określonych działań.)

Inne źródła prawa

Niektóre ze źródeł prawa wspólnotowego nasuwają wątpliwości co do ich przynależności do prawa pierwotnego czy wtórnego:

- umowy międzynarodowe zawarte przez Wspólnoty lub Unię (korzystającą z podmiotowości prawnej Wspólnot) z państwami trzecimi i innymi organizacjami międzynarodowymi; należą tu m.in. traktaty stowarzyszeniowe (w tym Układ Europejski z Polską), układ o Europejskim Obszarze Gospodarczym czy układ powołujący Światową Organizację Handlu.
- ogólne zasady prawa:
 - ogólne zasady wspólne dla wszystkich systemów prawnych państw członkowskich;
 - ogólne zasady prawa międzynarodowego;
 - prawa i wolności fundamentalne – obecnie zapisane są w Karcie Praw Podstawowych niemającej jeszcze mocy wiążącej w znaczeniu prawa pierwotnego.

Rynek wewnętrzny - w systemie prawnym Unii Europejskiej, definicja rynku wewnętrznego znajduje się w Art. 14 ust. 2 TWE, który definiuje go jako: "obszar bez granic wewnętrznych, na którym zostaje zapewniony wolny przepływ towarów, osób, usług i kapitału zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu."

Do prawa europejskiego koncepcję rynku wewnętrznego wprowadzono art. 13 Jednolitego Aktu Europejskiego. Dodatkowo w podobnym duchu wypowiada się Traktat o Unii Europejskiej w art. 2 "Unia stawia sobie następujące cele: popieranie postępu gospodarczego i społecznego oraz wysokiego poziomu zatrudnienia i doprowadzenie do zrównoważonego i trwałego rozwoju, zwłaszcza poprzez utworzenie przestrzeni bez granic wewnętrznych, umocnienie gospodarczej i społecznej spójności oraz ustanowienie unii gospodarczej i walutowej, obejmującej docelowo jedną walutę, zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu".

Wspólny rynek, forma integracji gospodarczej, której początki sięgają XVIII w. Jej zasadą jest wzajemne zniesienie między poszczególnymi państwami barier handlowych i ograniczenie wszelkich utrudnień we wzajemnej wymianie gospodarczej, swobodny przepływ towarów, kapitałów i osób, wymiwalność walut. W tym celu znosi się między państwami członkowskimi danej wspólnoty cła, ustanawia wspólną zewnętrzną taryfę celną, często prowadzi się wspólną politykę finansową, koordynuje plany rozwoju rolnictwa i przemysłu. Za właściwego prekursora wspólnego rynku uważa się Związek Celny Państw Niemieckich (Zollverein, 1834-1867). Po II wojnie światowej, m.in. w związku z podziałem państw na tzw. obóz socjalistyczny i kapitalistyczny, nasiliły się dążenia do tworzenia wspólnych rynków, co przyczyniło się do utworzenia Wspólnoty Europejskiej. Główne organizacje wolnego rynku: Beneluks, Europejski Obszar Gospodarczy, Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu, Europejska Wspólnota Węgla i Stali, Unia Europejska.

Jednolity Rynek Europejski -zintegrowany rynek, którego granice wyznaczają granice zewnętrzne Unii Europejskiej (tzw. rynek wewnętrzny UE). Program jego utworzenia zawarty był w Białej Księdze z 1985. Podstawową przesłanką stworzenia Jednolitego Rynku Europejskiego było umożliwienie swobodnego przepływu dóbr, kapitału, usług i siły roboczej wewnątrz krajów UE. Jednolity Rynek Europejski w założeniu ma być specyficznym organizm gospodarczy, a jednocześnie zbiorem reguł wspólnej polityki ekonomicznej. Jego cel to doprowadzenie do takich zmian strukturalnych w gospodarkach krajów członkowskich, aby zwiększyć zdolność UE do kreowania konkurencyjności, wzrostu ekonomicznego i zatrudnienia.

Zasady Rynku Wewnętrznego

Traktat o utworzeniu Wspólnoty Europejskiej (według tekstu z 1992 r.) określił podstawowe reguły gwarantujące osiągnięcie celów przyświecających stworzeniu rynku wewnętrznego. Wynikają one m.in. z następujących zapisów Traktatu:

- zabrania dyskryminacji ze względów narodowościowych, zarówno pomiędzy państwami członkowskimi, jak i ich obywatelami;
- zapewnia prawo obywateli do swobodnego poruszania się i osiedlania na całym terytorium Unii;
- zawierają postanowienie o zniesieniu ceł oraz podatków mających równoważny do ceł skutek dla wymiany pomiędzy państwami członkowskimi;
- zakazują stosowania restrykcji ilościowych i środków mających równoważny do nich skutek dla wzajemnego handlu towarami oraz określają warunki dla wyjątków;
- zabrania jakichkolwiek form dyskryminacji ze strony monopoli państwowych;
- ustanawiają zasady, które zapewniają swobodny przepływ pracowników;
- zapewniają osobom swobodę przenoszenia się i podejmowania działalności gospodarczej na własny rachunek, a Art. 58 gwarantuje to przedsiębiorcom;
- zapewniają swobodę świadczenia usług;
- znosi restrykcje i zapewnia swobodę przepływu kapitału
- zabraniają przedsiębiorstwom zachowań sprzecznych ze swobodą konkurencji;
- zapewnia, iż reguły konkurencji stosuje się w równej mierze do przedsiębiorstw publicznych jak i przedsiębiorstw, którym udzielono szczególnych lub wyłącznych uprawnień;
- precyzuje warunki udzielania przez państwo pomocy swoim przedsiębiorstwom, mając na względzie ochronę integralności jednolitego rynku;
- nakłada na państwa członkowskie obowiązek nie stosowania dyskryminacji w sprawach fiskalnych.

Swoboda przepływu usług:

Usługi są to świadczenia najczęściej odpłatne, obejmujące działalność o charakterze przemysłowym i handlowym, działalność rzemieślnicza oraz wykonywanie wolnych zawodów. Do obszaru usług

według klasyfikacji prawa wspólnotowego nie są zaliczane usługi transportowe (ze względu na swą specyfikę są one objęte odmienną regulacją w Traktacie . obszar polityki transportowej) oraz usługi bankowe i ubezpieczeniowe, które związane są z przepływem kapitału. Próbę stworzenia Wspólnego Rynku usług, na którym usługi mogłyby być swobodnie dostarczane z jednego kraju do odbiorców w innych krajach, podjęto w latach 80. Swoboda przepływu usług oznacza możliwość zakładania przedsiębiorstw na terenie innego państwa członkowskiego i prowadzenia działalności gospodarczej na zasadach tzw. samozatrudnienia.

Wyróżnia się następujące rodzaje swobód dotyczące przepływu usług:

- aktywna swoboda świadczenia usług, usługodawca udaje się przejściowo do kraju usługobiorcy, a więc sam przekracza granicę w celu wykonania usługi w innym kraju członkowskim (np. instalacja aparatury);
 - pasywna swoboda usług . odbiorca usługi udaje się do kraju usługodawcy, by tam przyjąć jego świadczenia (np. turyści, osoby korzystające z opieki medycznej);
 - swoboda przepływu produktu usługi . usługodawca i usługobiorca przebywają w swoich krajach, a tylko produkt przekracza granicę (np. nadawanie programów telewizyjnych lub radiowych).
- Postęp w pracach nad stworzeniem solidnych podstaw prawnych dla swobody przepływu usług nie odbywał się tak szybko jak zakładano. Swobodny przepływ usług opiera się w dużej mierze na wzajemnym uznawaniu narodowych przepisów prawnych dotyczących tych kwestii.

Swoboda przepływu kapitału :

Zasada ta dotyczy samodzielnych transakcji finansowych, które nie mają bezpośrednich związków z przemieszczaniem się ludzi, towarów czy usług. Swoboda ta oznacza możliwość transferu zysków z jednego kraju członkowskiego UE do drugiego oraz prawo inwestowania i nabywania wszelkich walorów rzeczowych i finansowych za granicą bez żadnych przeszkód. Oznacza też swobodę przepływu kapitału z tytułu likwidacji lub zmiany inwestycji i wszystkich zysków z tego wynikających, jak również przepływ kapitału o charakterze osobistym (np. spadek). Obywatele Unii Europejskiej mają prawo do dokonywania wszelkich operacji bankowych i finansowych we wszystkich państwach członkowskich (np. prawo do posiadania konta osobistego w bankach państw UE, prawo zakupu i sprzedaży papierów wartościowych przedsiębiorstw całej UE).

WSPÓLNA POLITYKA HANDLOWA:

Wspólna polityka handlowa, realizowana od 1970 r. obejmuje zespół działań, których celem jest oddziaływanie na rozmiary, kierunki oraz strukturę obrotów handlowych z zagranicą .W sposób zasadniczy wpływa na kształt stosunków zewnętrznych UE. Często wraz z umowami handlowymi podpisywane są porozumienia, wykraczające poza wymianę handlową (takie umowy nazywamy mieszanymi np. umowy stowarzyszeniowe).

Wyłączność kompetencji WE

Przekazanie narodowych kompetencji w dziedzinie polityki handlowej na szczebel wspólnotowy sprawia, że poszczególne państwa członkowskie nie mogą m. in. zawierać umów handlowych z partnerami lub różnicować zakresu protekcji. Równoległe, jednostronne działanie ze strony pojedynczego kraju, w kwestii zewnętrznej polityki handlowej, jest niedopuszczalne. Gdyby nie było takiego rozwiązania, importerzy mogliby wykorzystywać bardziej otwarte państwa Wspólnoty do penetracji bardziej chronionych rynków (w UE obowiązuje unia celna). Również Polska jako członek UE, przyjęła wspólnotową taryfę celna, i stała się stroną wspólnotowych umów handlowych z krajami trzecimi (Polska jednocześnie wypowiedziała własne umowy wiążące ją z tymi krajami). Wspólna polityka handlowa jest realizowana przez Komisję Europejską, która działa z upoważnienia Rady Europejskiej.

Główne zasady wspólnej polityki handlowej

Główne zasady wspólnej polityki handlowej, sprecyzowane w końcu lat 50. do dziś nie uległy zasadniczym zmianom. Obecnie są regulowane w art. 131 -134 (Tytuł IX - wspólna polityka handlowa) oraz art. 300 (Część Szósta – Przepisy ogólne i końcowe) Traktatu ustanawiającego Wspólnoty Europejskie. Traktat nicejski rozszerza art. 133 TWE i uściśla że powinien on mieć również zastosowanie w umowach o handlu usługami oraz handlowych aspektów własności intelektualnej. Wspólna polityka handlowa opiera się na jednolitych zasadach, przede wszystkim w zakresie:

- zmian taryf celnych
- zawierania układów celnych i handlowych
- instrumentów liberalizacji
- polityki eksportowej
- środków ochronnych w handlu, podejmowanych w przypadku dumpingu i subsydiów

Preferencje w handlu - "piramida preferencji"

Wspólnota Europejska zawiera dwa rodzaje preferencyjnych umów handlowych: pierwsze z nich przewidują wzajemne udzielanie przez partnerów pewnych ulg w postaci redukcji stawek celnych i/lub zmniejszenia innych barier handlowych; drugi typ to preferencje udzielane partnerom handlowym w sposób jednostronny. Od początku swego funkcjonowania Wspólnota Europejska zawarła wiele umów preferencyjnych z partnerami handlowymi. Umowy te mają różny zakres preferencji co umożliwia przedstawienie ich w postaci piramidy. Biorąc za podstawę klasyfikacji kryterium malejących preferencji handlowych (przede wszystkim celnych), można wyróżnić porozumienia lub jednostronne decyzje Wspólnot Europejskich, które tworzą:

- unię celną między Wspólnotą Europejską a jej partnerami (np. z Turcją), która polega na zniesieniu barier w handlu między stronami porozumienia, jak też na utworzeniu wspólnej zewnętrznej taryfy celnej (czyli jednakowego poziomu stawek celnych) w imporcie spoza obszaru unii;
- strefę wolnego handlu (do której należą kraje EFTA, przed ostatnim rozszerzeniem państwa Europy Środkowej i Wschodniej, państwa basenu Morza Śródziemnomorskiego, tworzona jest również z Meksykiem), która oznacza zniesienie barier handlowych (ceł, ograniczeń ilościowych i innych) między stronami porozumienia.
- udzielane jednostronnie preferencje handlowe (udzielane przez Wspólnoty krajom Afryki, Karaibów i Pacyfiku, Wspólnocie Niepodległych Państw i pozostałym krajom objętym Systemem Preferencji Generalnych - GSP, który powstał w 1968 r. na II Konferencji UNCTAD w New Delhi i skierowany jest do państw rozwijających się).
- umowy, w których brak jest preferencji (zagwarantowane jest przestrzeganie klauzuli największego uprzywilejowania – KNU opartej na porozumieniu GATT/WTO – często porozumienia handlowe zawierają wyłącznie potwierdzenie zasad obowiązujących na mocy GATT/WTO). Umowy tego rodzaju Unia Europejska zawiera najczęściej z następującymi krajami: USA, Japonia, Australia, Nowa Zelandia, Republika Korei, HongKong, Singapur i pozostałe kraje nie objęte preferencjami celnymi.
- istnieje również kategoria umów, w których partnerzy są traktowani gorzej w stosunkach handlowych niż pozostali partnerzy Wspólnoty (traktowanie dyskryminacyjne). W przeszłości dotyczyło to np. państw Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG).

Wspólna polityka handlowa wiąże się w pewnym zakresie z WPZiB. Chodzi zwłaszcza o problem sankcji gospodarczych oraz kontrole eksportu towarów i technologii tzw. podwójnego zastosowania (wykorzystywane do celów cywilnych i wojskowych).

REGUŁY KONKURENCJI:

Polityka konkurencji należy do głównych i najwcześniej uzgodnionych polityk wspólnotowych. Zasadność i konieczność jej prowadzenia wiąże się bezpośrednio z jednym z głównych celów Wspólnot Europejskich, jakim było stworzenie wspólnego rynku państw członkowskich. Polityka konkurencji ma dać gwarancje, że bariery zniesione w handlu wewnętrznym, w ramach wspólnego rynku, nie zostaną zastąpione innymi działaniami ze strony przedsiębiorstw lub rządów, prowadzącymi do zniekształcenia konkurencji. Polityka konkurencji ma na uwadze przede wszystkim interes konsumentów i stara się o zapewnienie im łatwego dostępu do dóbr i usług oferowanych na

jednolitym rynku po maksymalnie zbliżonych cenach. Równocześnie poprzez stworzenie warunków do skutecznego funkcjonowania wolnej konkurencji, wpływa ona korzystnie na konkurencyjność unijnych przedsiębiorstw na rynku światowym.

Prawo konkurencji WE ma pierwszeństwo w stosunku do prawa narodowego, ale w praktyce system wspólnotowy i rozwiązania narodowe funkcjonują obok siebie. Zasady wspólnotowe mają na względzie zapewnienie swobodnej konkurencji na rynku wewnętrznym, w handlu pomiędzy państwami członkowskimi; nie dotyczą natomiast poszczególnych rynków narodowych.

We wdrażaniu i egzekwowaniu wspólnotowych przepisów w dziedzinie konkurencji szczególna rola przypada Komisji Europejskiej. W niektórych przypadkach Komisja dzieli się swoimi uprawnieniami z władzami i sądami państw członkowskich, w innych (takich jak np. kontrola fuzji przedsiębiorstw, monitorowanie pomocy państwa) działa sama. Komisja ma prawo nakładać na firmy nie przestrzegające wspólnotowych reguł konkurencji grzywny, których wysokość zależy od wagi stwierdzonego naruszenia prawa i czasu trwania takiego procederu. W odniesieniu do pomocy państwa, Komisja ma prawo nakazać przedsiębiorstwu zwrot bezprawnie uzyskanej pomocy instytucjom narodowym, które tej pomocy udzieliły. Od decyzji Komisji przysługuje odwołanie do Sądu Pierwszej Instancji lub do Trybunału Sprawiedliwości.

Podstawowe przepisy regulujące politykę konkurencji wywodzą się jeszcze z Traktatu Rzymskiego. W Traktacie o WE (w wersji skonsolidowanej) reguły konkurencji są zebrane w specjalnym rozdziale Tytułu VI, art. 81-89. W tworzenie prawa wtórnego, wywodzącego się z prawa pierwotnego, zaangażowane są Rada (działająca kwalifikowaną większością głosów) i Trybunał Sprawiedliwości (poprzez swe orzecznictwo).

Wspólnotowe reguły konkurencji odnoszą się do wszelkiego rodzaju przedsiębiorstw zarówno prywatnych, jak i publicznych, działających na jednolitym rynku, w tym również do firm mających swą siedzibę poza terytorium WE, jeśli ich praktyki oddziałują niekorzystnie na handel między państwami członkowskimi. Prawo konkurencji obejmuje zasadniczo wszystkie dziedziny gospodarki. Jego zastosowanie zostało traktatowo ograniczone tylko w przypadku rolnictwa (gdzie polityka konkurencji jest podporządkowana celom Wspólnej Polityki Rolnej). Odrębne zasady konkurencji obowiązują też w sektorze węgla i stali, na podstawie Traktatu o Europejskiej Wspólnocie Węgla i Stali.

Polityka konkurencji WE koncentruje się na pięciu głównych kierunkach, do których zalicza się:

- wyeliminowanie porozumień ograniczających konkurencję,
- niedopuszczenie do wykorzystywania przez przedsiębiorstwa pozycji dominującej,
- kontrola fuzji przedsiębiorstw,
- liberalizacja zmonopolizowanych sektorów gospodarki,
- monitorowanie pomocy państwa.

Swoboda przedsiębiorczości

Napierała

Pojęcie spółki

-inkorporacja czyli utworzenie spółki zgodnie z ustawodawstwem jednego z państw członkowskich

-posiadanie na terenie Wspólnoty jednej z trzech siedzib:

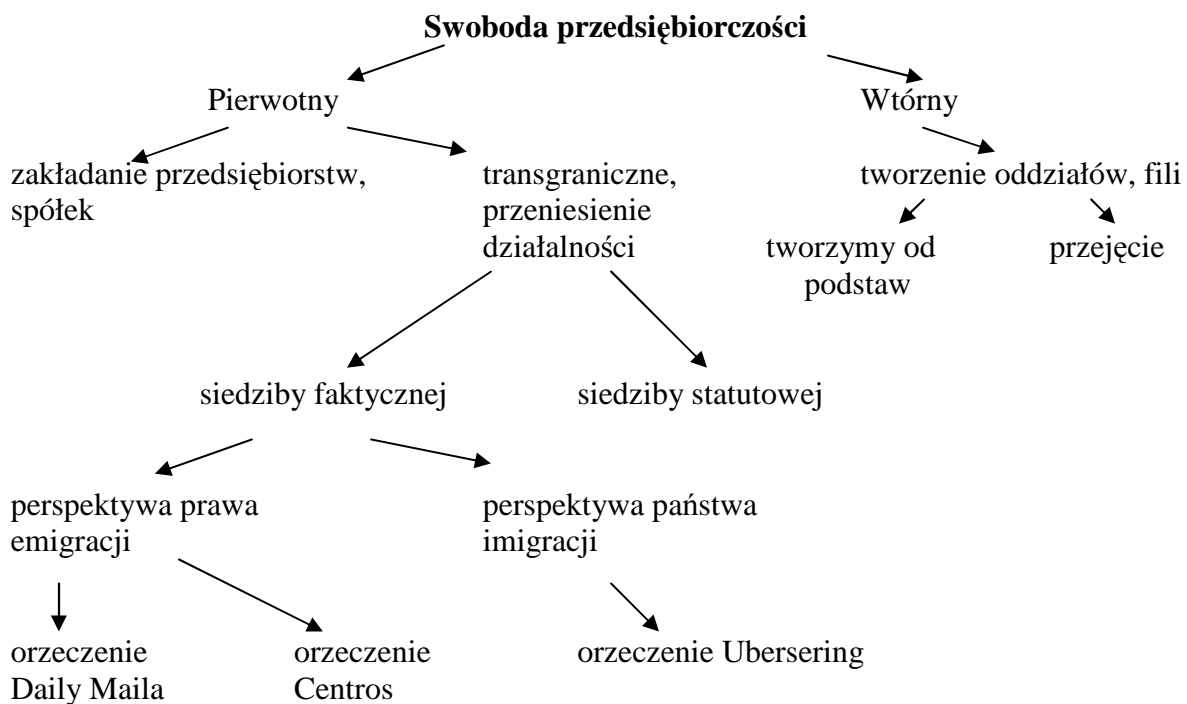
* siedziby statutowej

*siedziby organy zarządzającego

*siedziby głównego przedsiębiorstwa

Ze swobody przedsiębiorczości mogą korzystać tylko te spółki które zostały utworzone zgodnie z ustawodawstwem jednego z krajów członkowskich

Zgodnie z art. 43 oddziały, filie i przedstawicielstwa mogą zakładać tylko podmioty funkcjonujące na terytorium wspólnoty

Swoboda przedsiębiorczości jako jedna ze swobód rynku wewnętrznego

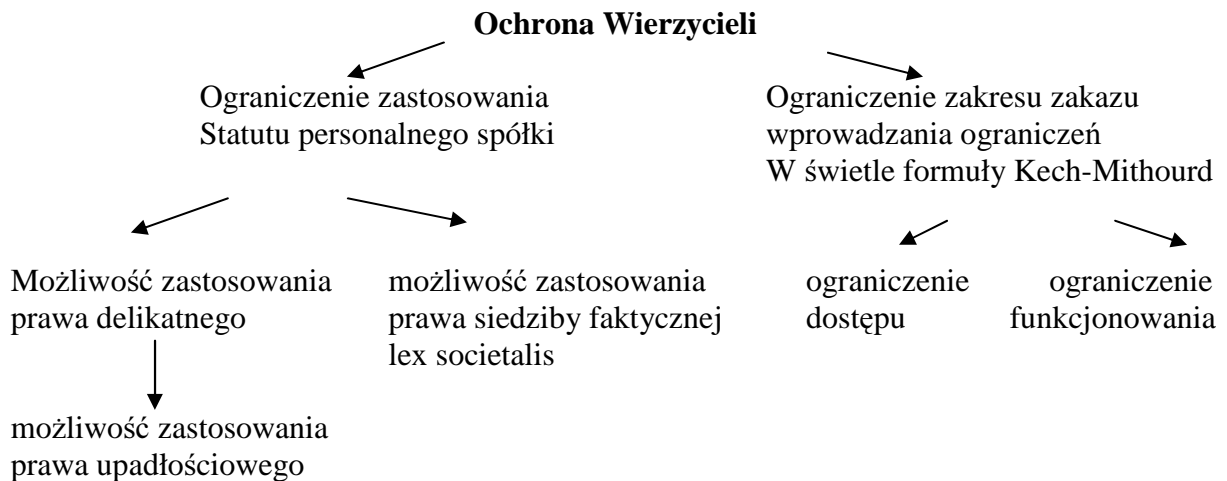
Regulacja w tym zakresie zawarte są w Traktacie o Wspólnocie Europejskiej (TWE). Gdy *Lizbona* wejdzie w życie będzie inaczej. Podstawy traktatowe (art. 43, 48).

Definicja: z zasady mamy do czynienia z *zakazem wprowadzania ograniczeń*; swoboda przedsiębiorczości ma też dwa podstawowe wymiary: pierwotny i wtórny. **Wymiar pierwotny** oznacza zakładanie przedsiębiorstw i zarządzanie spółkami, musi się odbywać na warunkach krajowych (własnych). **Wymiar wtórny** – możliwość tworzenia agencji bądź filii. Brak jednoznacznej definicji przedsiębiorczości w artykule 43. Szersza definicja w orzecznictwie Trybunału – cechy charakteryzujące pojęcie przedsiębiorczości: *samodzielność*, *transgraniczność*, *trwałość*. Rozwijając te trzy elementy: samodzielne prowadzenie działalności – nie ma podporządkowania jak w stosunku pracy; transgraniczność - podjęcie działalności na terenie innego państwa; *trwałość* – prowadzenie działalności przez dłuższy czas (cecha ta odróżnia przedsiębiorczość od swobodnego przepływu usług; nieokreślony czas). Trzy podstawowe elementy charakterystyczne dla pojęcia przedsiębiorczości.

Podmioty, do których adresowane są regulacje. Adresatem norm z artykułu 43 są dwie grupy: podmioty zobowiązane w związku z TWE – państwa członkowskie oraz podmioty uprawnione – osoby fizyczne i przedsiębiorstwa (a zwłaszcza spółki). Zakaz wprowadzenia ograniczeń jest adresowany do państwa członkowskiego (również wszelkie struktury, które mogą wpływać na ograniczenia). Krąg podmiotów jest dużo szerszy niż jedynie państwo w rozumieniu elementów struktury władzy. Jeżeli chodzi o podmioty uprawnione – głównie interesować będą nas przedsiębiorstwa i spółki. TWE posługuje się pojęciem przedsiębiorstwa oraz spółki. Pojęcie

przedsiębiorstwa w kontekście polskiego prawa różni się od tego w kontekście prawa wspólnotowego. W polskim prawa w kontekście podmiotowym używamy pojęcia przedsiębiorca. Kiedy używamy pojęcia przedsiębiorstwa w kontekście prawa wspólnotowego mamy na myśli podmiot. Kwalifikowaną postacią przedsiębiorstw są spółki w rozumieniu prawa wspólnotowego. Pojęcie spółki (na gruncie TWE): elementy konieczne do powstania spółki – inkorporacja (założenie) w jednym z państw członkowskim (zgodnie z prawem) oraz posiadanie siedziby statutowej i faktycznej. Rodzaje spółek w świetle TWE: spółki prawa cywilnego lub handlowego, spółdzielnie oraz inne osoby prawne podlegające prawu prywatnemu lub publicznemu .

- spółki prawa cywilnego – nie zawsze musi być tak, że spółki prawa cywilnego wg prawa wspólnotowego jest spółką prawa cywilnego w ramach prawa krajowego;
- spółki prawa handlowego – traktowane są jako podmioty prawne; sfera dotycząca prawa handlowa mieści się w zakresie autonomii legislacyjnej państw członkowskich (w kodeksach spółek handlowych państwa regulują te kwestie); prawo wspólnotowe próbuje wkraczać w te kwestie; Polska – dwa rodzaje spółek prawa handlowego: osobowe (jawne, partnerskie, komandytowe, komandytowo-akcyjne) i kapitałowe (spółka z o.o. oraz S.A.); Różny charakter mają poszczególne rodzaje spółek – różnice co do charakteru podmiotowości;

Dopuszczalność ograniczania swobody

- możliwość wprowadzania regulacji ze względu na art. 46;
- doktryna wymogów operatywnych; można powoływać się na ważne potrzeby interesu publicznego; Trybunał wydał ogólne warunki, które dopuszczają powoływanie się na ten argument: jeżeli ograniczamy do bez dyskryminacji pośredniej ani bezpośredniej, konieczne dobieranie środków adekwatnych do celów, proporcjonalne do celów;
- wprowadzanie ograniczeń w sytuacji, kiedy mamy do czynienia z nadużyciem korzystania ze swobody przedsiębiorczości (jego intencje będą inne, cele inne niż korzystanie ze tej swobody);

Wymiary swobody przedsiębiorczości: pierwotny i wtórny.

- Wymiar pierwotny
 - zakładanie przedsiębiorstw (a zwłaszcza spółek);
 - transgraniczne przeniesienie siedziby;
 - siedziby faktycznej;
 - perspektywa prawa państwa emigracji spółki;
 - orzeczenie w sprawie *Daily Mail*;
 - orzeczenie w sprawie *Kartezio*;
 - perspektywa prawa państwa imigracji spółki;
 - orzeczenie w sprawie *Ueberzering*;
 - siedziby statutowej;

- Wymiar wtórny (oddziały, agencje, filie) (orzeczenia w sprawie Zegers, Centros, Inspire)
 - od podstaw;
 - przejęcie;

Transgraniczność

Ekspansja gospodarcza spółki z innego kraju Wspólnoty w ramach swobody przedsiębiorczości może mieć charakter:

- pierwotny – korzystanie ze swobody przedsiębiorczości obejmuje zarówno tworzenie od podstaw centrum gospodarczego w innym kraju członkowskim (nie dot spółki) przeniesienie dotychczasowego centrum z jednego państwa do drugiego
- wtórne - korzystanie przez spółkę ze swobody przedsiębiorczości oznacza ekspansję spółki za granicę poprzez zależne od niej gospodarczo jednostki

Przenoszenie siedziby z innego państwa Wspólnoty (imigracja spółki)

Wyrok w sprawie Uberseering

Założona w Holandii powodowa spółka Uberseering przeniosła swoją siedzibę do Niemiec gdzie przed sądem niemiecki dochodziła swojej stosownej kwoty od niemieckiej spółki tytułem odszkodowania za wadliwe wykonanie umowy o roboty budowlane

TS orzekł, że spółka założona zgodnie z prawem jednego państwa członkowskiego powinna zostać uznana w innym państwie członkowskim do którego przeniosła faktyczną siedzibę; po drugie państwo członkowskie do którego spółka przeniosła swą faktyczną siedzibę powinna uwzględnić jej zdolność prawną i sądową którą posiada zgodnie z prawem państwa w którym została założona. TS twierdzi że przeniesienie siedziby faktycznej spółki zagranicznej nie prowadzi do zmiany jej dotychczasowego statutu personalnego

Przenoszenie siedziby do innego państwa Wspólnoty (emigracja spółki)

Wyrok w sprawie Daily Mail

Spółka DM z siedzibą w Londynie postanowiła przenieść swą siedzibę do Holandii. Zgodnie z prawem brytyjskim przeniesienie siedziby za granicę bez jej likwidacji jest możliwe za zgodą Ministerstwa finansów. Spółka uznała że przepisy nakładające obowiązek uzyskania zgody naruszają swobodę przedsiębiorczości.

TS orzekł, że traktatowa swoboda przedsiębiorczości nie gwarantuje spółkom przenoszenia siedziby do innych państw Wspólnoty. Spółka jest bowiem tworem prawa państwa inkorporacji i ono decyduje o jej egzystencji.

Transgraniczne przeniesienie siedziby statutowej (nie jest objęte art. 43 TWE)

Uregulowanie w przepisach krajowego prawa kolizyjnego jak i materialnego prawa spółek (wymóg krajowej siedziby statutowej, której przeniesienie stanowi przyczynę rozwiązania spółki.

Wyróżniamy:

- przeniesienie siedziby statutowej bez zmiany statutu personalnego
- przeniesienie siedziby statutowej wraz z zmianą statutu personalnego
- przekształcenie spółki krajowej w spółkę zagraniczną

Zakładanie oddziału spółki w innym państwie wspólnoty

Wyrok w sprawie Segers

Obywatel Holandii prowadzący jednoosobowe przedsiębiorstwo z siedzibą w Holandii utworzył wraz z małżonką spółkę z o.o. z siedzibą w Londynie. Jednoosobowe przedsiębiorstwo zostało następnie przekształcone w oddział spółki angielskiej na terenie Holandii. W oddziale tym koncentrowała się cała działalność gospodarcza angielskiej spółki. Segers wystąpił z wnioskiem o wydanie świadczenia na podstawie holenderskiej ustawy o ubezpieczeniach chorobowych. Przedsiębiorstwo ubezpieczeniowe odmówiło wypłaty powołując się na przepisy, na mocy których prowadzący spółkę mógł być traktowany jako pracownik, jeżeli spółka miałaby swoją siedzibę w Holandii. Zdaniem TS krajowe przepisy różniące sytuację składu osobowego spółki z uwagi na jej przynależność ograniczają swobodę przedsiębiorczości.

Dziesiąta Dyrektywa – Transgraniczna fuzja spółek

Reguluje łączenie się spółek, które

- a) zostały założone zgodnie z prawem państwa członkowskiego
- b) na terenie Wspólnoty mają siedzibę statutową
- c) siedzibę faktyczną lub główny zakład
- d) jeżeli przynajmniej dwie z tych spółek podlegają prawu dwóch różnych Państwa

W transgranicznej fuzji mogą brać udział tylko spółki kapitałowe (spółki akcyjne, spółki z o. o., spółki komandytowo-akcyjne), spółki posiadające osobowość prawną i odrębny majątek którym odpowiadają za swoje zobowiązania oraz w stosunku do których znajdują zastosowanie reguły ochrony interesów wspólników i osób trzecich określone pierwszą dyrektywą

1. Fuzja w drodze przejęcia
2. Fuzja przez utworzenie nowej spółki
3. dwa warianty fuzji w drodze przejęcia spółki-córki przez spółkę matkę

Procedura połączeniowa

1. plan połączenia – sporządzony ogłoszony – określenie podmiotów, gdzie będzie siedziba, parytet wymiany, skutki dla pracowników, kwestia zobowiązań, zasada kumulatywnego ????
2. pisemne sprawozdanie sporządzone przez zarządzające spółką – ogłoszony plan połączenia w Monitorze sądowym i Gospodarczym. Sprawozdanie ma służyć wspólnikom.
3. Badanie przeprowadzane przez biegłych danego kraju. Jest możliwość odstąpienia jeśli wszyscy wspólnicy wyrażą na to zgodę
4. zatwierdzenie planu połączenia przez organy spółek – dyrektywa nie precyzuje czy zatwierdzenia ma być przyjęte przez określoną większość. W Polsce większość kwalifikowana $\frac{3}{4}$ głosów przy 50% obecności kapitału zakładowego, chyba że statut mówi inaczej.
5. czynności kontrolne (postępowanie krajowe i transgraniczne)
 - krajowe – kontrola przebiegu rokowań (do tej we wszystkich państwach w których znajdują się podmioty połączeniowe) Celem jest otrzymanie zaświadczenia o prawidłowym przebiegu
 - faza transgraniczna – zaświadczenia są przedkładane państwu w którym ma powstać spółka, zatwierdzone są na tych samych zasadach
6. dokonanie wpisu do rejestru – wypisanie podmiotów spółki z rejestrów kraju w których istniała. Dzień połączenia to dzień wpisu do rejestru

Skutki prawne

- a) ustaje byt
- b) aktywa i pasywa przechodzą na nową spółkę
- c) wspólnicy poprzedniej spółki stają się wspólnikami nowej spółki

Dyrektywa 1

- a) jawność spółki: jawność aktów, informacji, statutu, danych spółki
Dyrektywa nakłada na państwa członkowskie rejestrów – dane w rejestrach – statut, akty, przedłużenie spółki, akty ustanawiające
System domniemania art3 ust 5

JAWNOŚĆ – dotyczy danych dotyczących spółki; dyrektywa wskazuje dane, które powinny być umieszczane w rejestrach; istotne informacje dotyczące funkcjonowania spółki;

Domniemania: osoby trzecie wchodzące w relacje ze spółką są szczególnie chronione (kwestia ogłoszenia danych, dopiero wtedy można się na nie powoływać). Osoba trzecia w okresie 16 dni – ciężar dowodu, że nie były w stanie zdobyć informacji; domniemanie prawdziwości wpisu'

KWESTIA WAŻNOŚCI ZOBOWIĄZAŃ –

Proces tworzenia S.A. – założenie spółki, wniesienie kapitału, powołanie władz spółki, wpis do rejestru.

NIEWAŻNOŚĆ SPÓŁKI – prawo państw członkowskich może wprowadzać system unieważniania spółek;

Państwo decyduje samo czy wprowadza taką procedurę (jeżeli tak, to tylko na zasadach dyrektywy);

Powtórka dyrektywy 1; podmioty trans graniczne (europejskie ugrupowanie interesów); czym jest spółka europejska i sposoby jej tworzenia;

Podmioty transgraniczne

1. Europejskie Ugrupowanie Interesów Gospodarczych.
2. Europejska Spółka Akcyjna.
3. Spółdzielnia Europejska.

Intencją prawodawcy było stworzenie podstaw prawnych, które będą umożliwiały tworzenie podmiotów funkcjonujących na tych samych zasadach niezależnie od państwa. Ogólny katalog identycznych zasad.

Najistotniejsze są EZIG i Spółka Europejska.

Najwcześniej uregulowano **rozporządzenie o Europejskim Ugrupowaniu Interesów Gospodarczych** (1), które zostało przyjęte 20 lipca 1985 r. Ma ono charakter prawnie wiążący, ale jest również bezpośrednio skuteczne. Nie jest konieczne implementowanie aktu prawnego. To nie oznacza, że rozporządzenie stanowi jedyne źródło prawa. Akty wykonawcze do tego rozporządzenia na poziomie prawa krajowego mają olbrzymie znaczenie. Aktem uzupełniającym / wykonawczym będzie najczęściej akt rangi ustawowej.

W Polsce takim aktem uzupełniającym jest specjalna ustawa z 4 marca 2005 r. Ten katalog nie wyczerpuje się na tej ustawie. Jest również Kodeks Spółek Handlowych. Polski ustawodawca zamiast ugrupowania użył terminu zgrupowanie. Istnieje zatem niespójność terminologiczna.

W Polsce zarejestrowany jest jeden EZIG w Jeleniej Górze (wg oficjalnych statystyk).

EZIG jest pewną formą współdziałania, współpracy, która ma charakter instytucjonalny, łączy podmioty z różnych państw członkowskich. Możemy też przyjąć, że jest to pewna forma prowadzenia działalności gospodarczej, ale to, że jest to szczególna, odrębna forma współdziałania, to nie oznacza, że z chwilą powołania do życia następuje zniesienie podmiotowości prawnej członków EZIGu. Nie zastępuje to podmiotowości prawnej. Tworzą nowy podmiot. Cel powołania EZIG: poprawa wyników działalności przy zachowaniu prawnej autonomii członków ugrupowania. Celem działalności nie może być osiągnięcie zysku dla samego siebie jako podmiotu. Chodzi o podmioty, które EZIG tworzy. Zyski przeznaczane są dla członków EZIGu, a nie samej organizacji. W ramach EZIGu przewidziane są pewne ograniczenia, co do rodzaju działalności. Rozporządzenie pozostawia możliwość samodzielnego uregulowania państwom kwestii statusu w ramach porządku krajowego. Dowolność po stronie państwa. W większości porządków prawnych EZIG będzie miał osobowość prawną. W Niemczech i Włoszech nie ma osobowości prawnej. W Polsce również nie ma osobowości prawnej. W sprawach nieuregulowanych – przepisy o spółce jawnej. Czym jest zatem spółka jawna? Spółka jest spółką osobową prawa handlowego. Nie ma osobowości prawnej. *Ułomne osoby prawne.* Zatem EZIG też nie będzie miał osobowości prawnej. Polski EZIG będzie tzw. *ułomną osobą prawną*, podmiotem ustawowym.

Co jest potrzebne, żeby utworzyć EZIG?

1. Zawarcie umowy.
2. Dokonanie rejestracji.

Jakie elementy muszą się znaleźć, a jakie mogą się znaleźć? Jaka jest forma zawarcia umowy?

Art. 5; Nazwa zgrupowania, siedzibę, ... ;

Elementy dodatkowe (w dowolny sposób uregulowane): zasady finansowania, zasada dystrybucji zysku, itd. Szereg elementów zależnych od woli podmiotów tworzących EZIG.

Charakter wpisu do rejestru: wpis o charakterze obowiązkowym, konstytutywnym (w momencie wpisu zaczyna istnieć). Wpis jest **ogłaszany** w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, i w Dzienniku Ustaw UE.

*Istnieje charakter deklaracyjny oraz konstytutywny.

Kto może być członkiem EZIGu?

Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą oraz spółki posiadające siedzibę faktyczną i statutową we wspólnocie (przedsiębiorcy inni niż osoby fizyczne). Muszą być co najmniej dwa podmioty.

Jak wygląda struktura organizacyjna EZIGu?

Zależy od tego czy ma osobowość prawną. W uproszczeniu – członkowie działający wspólnie oraz zarządcy i ewentualnie inne organy. Polska ustawa posługuje się terminem zarządzający – może to być jedna lub więcej osób. Członkowie – kwestia trybów podejmowania decyzji – każdy członek posiada jeden głos. Grupa przypadków – 1) bezwzględna jednomyślność; 2) chyba, że umowa stanowi inaczej; założenie jednomyślności z możliwością odstąpienia; 3) ...

Przypadki w ramach bezwzględnej jednomyślności: cele, tryb podejmowania uchwał, zmiana w finansowaniu, itd. Kwestie najbardziej newralgiczne.

Prawa i obowiązki

Członkowie mają prawo: do podziału zysku, prawo głosu, prawo wystąpienia z EZIG, prawo żądania wykluczenia członka EZIGu, prawo do wglądu do dokumentów, dostęp do informacji, przeglądania ksiąg.

Ustanie członkostwa podmiotu EZIGu.

Należy rozróżnić ustanie członkostwa od rozwiązania EZIGu. Chyba, że w przypadku dwóch członków – wtedy może to oznaczać rozwiązanie.

Ile jest sposobów ustania członkostwa? 3.

Wykluczenie, wystąpienie, ustanie bytu prawnego podmiotu (z mocy prawa – ex lege).

Wystąpienie – na zasadach określonych w umowie; za jednomyślną zgodą współników; w każdej chwili z ważnych i uzasadnionych powodów (trzeba wskazać taki powód) (art. 27); zatem trzy możliwości;

Ex lege – w przypadku osoby fizycznej – śmierć. Są jeszcze dwa inne przypadki: ogłoszenie upadłości przez podmiot (w polskiej ustawie mamy coś takiego) lub konstrukcja wypowiedzenia członkostwa EZIGu przez osobistego wierzyciela członka EZIGu.

Odpowiedzialność za zobowiązania (art. 23)

Solidarnie wszyscy, w nieograniczony sposób (odpowiedzialność) oraz subsydiarnie (podkreśla relacje między członkami EZIGu a samym EZIG. Najpierw majątek EZIG później majątek każdego członka EZIGu.

Członkowie, którzy przystępują do EZIGu – przystępują też do długów, które EZIG zaciągnął (chyba, że jest klauzula w umowie – jeśli klauzula jest jawna – zgłoszona do rejestru i ogłoszona – kwestia jawności).

Odpowiedzialność członka, którego członkostwo ustało – odpowiada za te zobowiązania, w których partycypował jako członek (nie odpowiada subsydiarnie) – czas: 5-letni termin od dnia, w którym ogłoszony termin o ustaniu członkostwa (art. 37).

Jak można doprowadzić do rozwiązania EZIGu?

- przyjęcie uchwały przez członków (bardziej liberalny tryb) – wymóg jednomyślności, chyba, że w umowie jest inaczej; można w każdej chwili, ale taka uchwała musi być przyjęta w momencie wygaśnięcia terminu umowy oraz jeżeli zajdzie jakakolwiek okoliczność w umowie; jeśli taka uchwała nie zostanie podjęta członkowie mają prawo wystąpienia do sądu o wydanie orzeczenia o rozwiązaniu;
- na mocy orzeczenia sądowego (z ważnych i uzasadnionych przyczyn; dotyczy to kwestii takich jak rodzaj działalności, siedziba oraz kiedy EZIG zaczyna działać z naruszeniem interesów państwa (wtedy państwo może wystąpić do sądu));

POCZYTAĆ W NAPIERALE O SPÓŁCE EUROPEJSKIEJ;

- czym jest spółka europejska?

- sposoby tworzenia spółki europejskiej (4 podstawowe) – jaki podmiot może korzystać z danego sposobu oraz na czym każdy z tych mechanizmów polega (poprzez któryś z trybów; holdingowa, łączenie, itp.).

W Polsce nie ma jeszcze spółki europejskiej.

▪ MIĘDZYNARODOWE REGULACJE HANDLU USŁUGAMI

Jednolity rynek usług UE – Geneza i rozwój

Anna Wróbel

Swoboda przepływu usług w UE

Usługa – dobro niematerialne; przez długi okres nie były zainteresowaniem ekonomistów; w tym samym czasie produkcja i konsumpcja;

Traktat Rzymski – swoboda przepływu usług.

Regulacje w skali międzynarodowej – kodeksy. Dwa kodeksy – transakcje kapitałowe oraz transakcje niewidzialne. Działania Amerykanów w ramach rundy tokijskiej. Amerykanie próbują włączyć usługi do zainteresowanych w GATT. Nie zawiera postanowień odnośnie handlu usługami. Jakie korporacje wywierały wpływ na Amerykanów? Korporacje finansowe, ubezpieczeniowe, telekomunikacyjne. Próbowali oni włączyć usługi, ale nie udało się. Główne obawy wyrażały państwa rozwijające się (do tej pory nadal przewaga usług turystycznych w wielu tych krajach).

Jakie było stanowisko EWG? Nie miały zidentyfikowanych celów w tym obszarze.

Kolejną próbą włączenia usług były lata 80-te. Konferencja ministerialna w Genewie. Podjęto decyzję o rozpoczęciu przez Sekretariat prac koncepcyjnych. Oprócz tego poszczególne państwa też miały przygotować opracowania w tym zakresie. Lata 80-te to także okres intensywnych prac badawczych. Chciano wypracować argumenty, które miały przekonać państwa rozwijające do korzyści ze swobody przepływu usług.

Globalne regulacje dotyczące przepływu usług

✓ GATS – Układ Ogólny w Sprawie Handlu Usługami;

Znajduje się w załączniku 1b. Nie znajdziemy tam definicji usługi, ponieważ trudno było stronom umówić się na jedno podejście. Znajdziemy tam definicję handlu usługami:

1. Handel transgraniczny;
2. Zagraniczna konsumpcja usług;
3. Obecność handlowa (FDI w sektorze usług – podstawowy sposób świadczenia usług);
4. Obecność osób fizycznych świadczących usługi (samozatrudnienie lub wysyłanie pracowników zagranicę);

W przypadku usług zawsze w danym sektorze podaje się, czy istnieje traktowanie narodowe (większe trudności z liberalizacją niż w przypadku towarów).

Zasada przejrzystości – opublikować wszystkie regulacje prawne dotyczące sektora usługowego; informacje o wszelkich zmianach w prawodawstwie; obowiązek odpowiedzi na zapytania).

Porozumienie integracyjne wykorzystujące GATS – MERCOSUL – Wspólny Rynek Południa.

1) *Model GATS*. System list pozytywnych. Jeżeli przystępujemy do negocjacji, mamy zapisać nowe sektory – otworzyć się bardziej.

2) *Model NAFTA*. System list negatywnych. Otworzyliśmy wszystkie sektory oprócz tych, które zapisaliśmy na listach. Dalszy postęp poprzez wykreślenie.

3) UE. W ramach EWG – swobody świadczenia usług. Przykład innego porozumienia – CARICOM – tam też mamy stworzyć wspólny rynek karaibski.

Podstawą barierą dla swobody świadczenia usług są różne regulacje wewnętrzne. Próbowano to rozwiązać, ale nie udało się.

USŁUGA – definicja T.P. Hill z 1977 r. – zmiana dotycząca osoby lub przedmiotu należącego do tej osoby, którą wywołuje działalność innego podmiotu gospodarczego pod warunkiem wyrażenia na nią zgody. Jest to przykład definicji konstruktywnej (cechy podstawowe). Oprócz definicji konstruktywnych będziemy mówili o definicjach negatywnych (poprzez negację) – przykład: EWG lub definicja Oskara Lange (to, co nie jest wytwarzaniem dóbr materialnych jest działalnością usługową). Istnieją również definicje enumeratywne (poprzez wyliczenie, np. usługi edukacyjne, transportowe, itd.). Najdłuższa wyliczanka: GNS / 120.

CECHY USŁUG

- Niematerialność.
- Jednoczesność świadczenia i konsumpcji (w wielu przypadkach nie musi występować).
- Heterogeniczność (różnorodność, bardzo wiele różnych rodzajów działalności usługowych; h. dotyczy również sposobów wykonywania usług; często są próby ujednoczenia – np. obsługa).
- Nietrwałość (nie możemy magazynować usług).
- Brak możliwości nabycia usługi na własność.

UE

Kontekst swobody świadczenia usług i budowania jednolitego rynku.

Dyrektywa usługowa. Miała ona zapewnić swobodę, ale się nie udało.

Pierwsze regulacje prawne na rynku europejskim – Traktat Rzymski. EWG – idea liberalizacji handlu usług. Inne państwa – lata 90-te.

Traktat o EWG

Regulacje w traktacie rzymskim: nie będą postępowe. Pierwsze podstawowe regulacje między członkami wspólnoty. Zdefiniowane pojęcie usługi.

Traktat o EWG – niedyskryminacyjne zasady.

Cele Wspólnoty

W dokumencie zapisano, iż zadaniem Wspólnoty jest, poprzez ustanowienie **wspólnego rynku i stopniowe zbliżanie polityk gospodarczych państw członkowskich,**

- popieranie w całej Wspólnocie harmonijnego rozwoju działalności gospodarczej,
- stałego i zrównoważonego wzrostu,
- zwiększonej stabilności, przyspieszonego podwyższania poziomu życia oraz ściślejszych związków między państwami członkowskimi.
- działalność Wspólnoty zmierzająca do realizacji tego celu obejmuje m.in., zniesienie między państwami członkowskimi barier w przepływie usług.

Pojęcie usług w Traktacie Rzymskim

- świadczenia wykonywane z reguły odpłatnie jeśli nie są one uregulowane przez postanowienia dotyczącego swobodnego przepływu towarów, kapitału i osób. Usługi obejmują w szczególności świadczenia wykonywane w ramach: działalności handlowej, przemysłowej, rzemieślniczej oraz wolnych zawodów. Stale pojawiają się nowe rodzaje działalności (stąd

Zakres regulacji

Regulacje traktatu mają zastosowanie wyłącznie,

- gdy obywatel któregoś z państw członkowskich prowadzi **działalność w innym kraju Wspólnoty niż państwo osoby korzystającej ze świadczenia** (15rt. 59),

- gdy podmiot z jednego kraju świadczy usługę na terenie innego państwa członkowskiego lub też na rzecz podmiotów innego państwa członkowskiego na terenie własnego kraju, wreszcie, gdy sama usługa przepływa z terytorium jednego państwa na teren drugiego państwa członkowskiego.

Usługi transportowe / bankowe / ubezpieczeniowe

Zgodnie z Artykułem 61 ustęp 1 usługi w dziedzinie transportu regulowane są w postanowieniach traktatu dotyczących transportu,

Harmonogram prac

- Ograniczenia w swobodnym świadczeniu usług przez obywateli państw członkowskich, osiadłych w innym, niż kraj osoby korzystającej ze świadczenia, miały być zniesione **w okresie przejściowym na podstawie programu jednomyślnie uchwalonego przez Radę.**
- Program znoszenia ograniczeń w zakresie swobody świadczenia usług został uchwalony **na wniosek Komisji 18 grudnia 1961 roku.**

Proces budowy wspólnego rynku

- Na podstawie decyzji Rady z 26 lipca 1966 roku unia celna weszła w życie 1 lipca 1968 roku, czyli półtora roku wcześniej, niż zakładały to postanowienia Traktatu o EWG.
- Do tego czasu z powodu licznych trudności politycznych, ekonomicznych, a także technicznych nie udało się jednak w pełni zrealizować koncepcji wspólnego rynku.
- W kolejnych latach w wyniku gwałtownego wzrostu światowych cen ropy, złamania światowego systemu monetarnego, a także pod wpływem malejących obrotów handlowych pomiędzy krajami członkowskimi oraz nasilającej inflacji, rozwój wspólnego rynku uległ spowolnieniu. Również ujednolicone jeszcze w niewielkim stopniu regulacje narodowe utrudniały swobodną wymianę niektórych towarów.
- ... normy hamowały rozwój usług.

Koniec lat 70-tych

- Pewien postęp nastąpił dopiero pod koniec lat 70-tych, gdy zdano sobie sprawę, iż Wspólnoty na arenie międzynarodowej przegrywają konkurencję nie tylko ze Stanami Zjednoczonymi, ale również z Japonią.
- W tym czasie na bazie ogólnej zasady wolności przedsiębiorczości przyjęto wiele dyrektyw, które ustanawiały swobodę wykonywania usług dla poszczególnych zawodów.
- W odniesieniu do sektora usług impulsem zachęcającym do pierwszego otwarcia stały się pozytywne doświadczenia Wielkiej Brytanii wynikające z unilateralnych działań realizowanych w zakresie usług transportowych i komunikacyjnych w latach 60. i 70. XX w.
- ...

Lata 80 XX w. – Biała Księga 1985

- ponad 300 regulacji, z czego połowa dotyczyła sektora usług;
- dwa sposoby – wzajemne uznawanie praw krajowych, harmonizacja regulacji wewnętrznych;

Jednolity Akt Europejski

- ustanowienie zasad wspólnego rynku.
- Dokument ten, oprócz definicji jednolitego rynku wewnętrznego (*obszar bez granic wewnętrznych, na którym zostaje zapewniony swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału*) zawiera również ramy czasowe jego realizacji.
- Postanowiono, iż wszelkie niezbędne środki zmierzające do jego utworzenia zostaną zrealizowane do końca 1992 roku.
- Tak naprawdę obecnie funkcjonuje on czysto formalnie, a tak naprawdę jest bardzo dużo barier.

Traktat u Unii Europejskiej

Traktat o UE ukierunkował i przyspieszył proces przemian w zakresie liberalizacji usług poprzez:

- podkreślenie znaczenia swobodnego podejmowania działalności gospodarczej na terenie któregośkolwiek z państw członowych oraz
- uwzględnienie reguł rządzących samozatrudnieniem.
- ...

Jednolity rynek wewnętrzny usług

...

Barierzy: od rozpoczęcia działalności do działalności posprzedażnej.

Rozpoczęcie działalności, np. system przyznawania licencji, zezwoleń.

Użycie czynników produkcji: procedury przyznawania pozwoleń na pracę, warunku dostępu do rynków kapitałowych.

Promocja: regulacje dot. reklam telewizyjnych lub działań promocyjnych.

Dystrybucja: Przepisy w zakresie transportu drogowego oraz godzin otwarcia punktów dystrybucji.

Sprzedaż: np. regulacje dot. regulacji cen.

Działalność posprzedażna: np. gwarancje.

Strategia lizbońska

- Instrument służący radykalnej transformacji gospodarki, która pozwoliłaby dogonić Stany Zjednoczone w ciągu dekady.
- Celem strategicznym Unii na lata 2000-2010 jest *stać się najbardziej konkurencyjną i dynamiczną, opartą na wiedzy gospodarką na świecie, zdolną do trwałego rozwoju, tworzącą większą liczbę miejsc pracy oraz charakteryzującą się większą spójnością społeczną.*
- Podstawowym celem programu jest dążenie **do lepszego korzystania z potencjału, który już dysponuje UE.**
- Rezerwę rozwojową UE stanowi m.in. nie do końca realizowana koncepcja jednolitego rynku, zwłaszcza w sektorze usług.

Realizacja postanowień z Lizbony

Przyjęcie do końca 2000 roku strategii eliminacji barier w przepływie usług, która pozwoliłaby zwiększyć zatrudnienie w tym sektorze.

W lipcu 2020 roku Komisja opublikowała raport na temat stanu rynku wewnętrznego ...

...

Dyrektywa Bolkesteina

Ówczesny komisarz ds. jednolitego rynku wewnętrznego który opracował ten projekt. Styczeń 2004. Komisja Europejska pod przewodnictwem Romana Prodiego w ostatnim okresie swego urzędowania postanawia przedstawić projekt dyrektywy. Propozycja PE I KE z dnia 25.02.2004.

Miała doprowadzić do usunięcia wszystkich barier i zrealizować zasadę swobody przepływu usług.

Cel: zapewnienie ram prawnych, które wyeliminują przeszkody.

Miała być zrealizowana przez zasadę kraju pochodzenia, która nie znalazła się w ostatecznym projekcie, który został przyjęty. To była zasada, która wzbudziła protesty. Działalność usługowa miała się odbywać na zasadzie regulacji wew. kraju, z którego pochodził pracownik. Poprzez rozpoczęcie działalności na danym rynku, ta swoboda byłaby w pełni zrealizowana. Jakie obawy? Przede wszystkim dumping socjalny i społeczny. Podejrzewano, że względu na niższe koszty pracy i koszty socjalne usługodawcy z tego regionu będą bardziej konkurencyjni i spowodują utratę miejsc pracy w państwach *starej* UE. Zwracano uwagę, że w zamian za to, zwiększy się efektywność gospodarowania w *starej* unii.

Podstawowe zasady projektu:

- Zasada kraju pochodzenia.
- Prawo usługobiorców do korzystania z usług z innych państw członkowskich bez ograniczeń.
- Mechanizm udzielania wsparcia usługobiorcom.
- W przypadku delegowania pracowników – podział zadań między kraj wysyłający a przyjmujący.

Swoboda zakładania przedsiębiorstw – uproszczenie oraz pojedyncze okienka, w których moglibyśmy założyć działalność.

Reakcja ze strony Rady Europejskiej

Próba modyfikacji podejścia. Bruksela 2005. Półmetek – cele do 2010. W 2005 – próba modyfikacji strategii lizbońskiej. Stwierdzono, że należy skoncentrować wysiłki w celu uzyskania stałego wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy. Rada wezwała do uwolnienia rynku usług, redukcji pomocy publicznej i uproszczenia regulacji.

Prace parlamentarne

PE storpedowała wysiłki Komisji na rzecz uwolnienia rynków. Luty 2006. Parlament sam uchwalił swoją wersję dyrektywy. Wyrzucono zasadę kraju pochodzenia.

Ostateczny kształt dyrektywy usługowej

Zasada swobody świadczenia usług zamiast zasady kraju pochodzenia. Czyli nie ma dyskryminacji, będziemy dążyć do swobody przepływu usług. Usługi objęte dyrektywą: komercyjne (dla biznesu, dla biznesu i konsumentów oraz dla konsumentów).